

Oponentský posudek disertační práce

Autor: Mgr. Martin Kaliba
Téma: Rizikové chování studentů vysokých škol v kyberprostoru
Školitel: doc. PhDr. Jan Lašek, Ph.D.
Oponent: doc. PhDr. Jana Kantorová, Ph.D.

Autor předložené práce se zabývá závažným aktuálním tématem, které reflektuje vybraná aktuální rizika spojená s využíváním nových digitálních technologií při studiu na vysoké škole.

Práce je členěna do devíti základních kapitol. Prvních šest kapitol podává podrobný teoretický přehled ke zkoumané problematice. Nejprve je popsána současná digitální společnost, jejíž technologické změny mají vliv na výchovně vzdělávací proces. V rámci těchto procesů je v centru zájmu disertační práce vysokoškolský student, což je poměrně ojedinělé (výzkumy většinou cílí na respondenty základních a středních škol). Proto je tato snaha o to významnější a užitečnější, neboť se ukazuje, že i „dospělí“ studenti vysokých škol vykazují rizikové chování spojené s novými technologiemi. To důkladně dokládá třetí kapitola. Další tři kapitoly rozebírají tři hlavní oblasti rizik pro cílovou skupinu studentů, a sice závislost na internetu, nomofobii (závislost na mobilu) a prokrastinaci.

Celý teoretický rámec disertační práce je podrobně zpracován v rozsahu okolo 70 stran. Je vidět autorova erudovanost a zapálenost v prezentaci terminologie, znalost českých i zahraničních zdrojů a snaha o podání uceleného vědění k tématice. Použitá literatura a zdroje jsou z velké části v angličtině, nejsou opomenuty ani zásadní publikace z české provenience, obojí vydávané převážně za posledních dvacet let. Rozsah těchto zdrojů je nadlimitní, převyšuje běžný počet v pracích podobného typu a úrovně.

Na základě teoretického ukotvení autor představuje v dalších třech kapitolách promyšlený projekt výzkumného šetření. Definuje jeho cíle, popisuje použité výzkumné nástroje, uvádí možnosti a rizika pilotního šetření a formuluje nulové hypotézy. Dále charakterizuje výzkumný vzorek, který je pro tento typ práce uspokojivý a ojedinělý zároveň, neboť čítá přes 3000 respondentů a řadí se tak jednoznačně mezi největší studie v České republice. Poskytuje se tím dostatečný prostor pro statistické výpočty, závěry a diskuse.

To se dokládá v následující rozsáhlé kapitole, kde jsou na téměř 60 stranách prezentovány výsledky výzkumu podle jednotlivých oblastí rizik (závislosti na internetu,

nomofobii a prokrastinaci) a ověření hypotéz. Obsah empirické části je formulován standardně a vykazuje všechny potřebné znaky zpracování výzkumu. Výsledky statistických výpočtů mají také grafickou podobu. Autorovi se podařilo vytěžit z výsledků množství zajímavých zjištění, které deklaruje v samostatné kapitole doplněné diskusí.

Disertační práce je napsaná čtivě, neobsahuje chyby či překlepy, grafická podoba je rovněž přijatelná. Práce přináší mnoho zajímavých teoretických i praktických poznatků, které v českém pedagogickém prostředí doposud chyběly. Také je zde zřetelný přínos v rámci myšlenky zajišťování e-bezpečí.

Otázky a diskuse:

1. K teoretické části disertační práce podotýkám, že někdy by „méně znamenalo více“, tedy raději bych se držela jednoho pojetí daného termínu, které bych však podrobně vysvětlila a především zdůvodnila jeho význam a přínos v českém kontextu. Také bych doporučila užívat primárně české termíny či alespoň termíny překládat do uživatelsky přijatelné podoby.
2. Zabývám se myšlenkou, zda by celou práci mohla také zjednodušit volba jednoho rizika chování studentů a to zpracovat a příp. demonstrovat se zahraničními zkušenostmi. Byl by pro autora podobný přístup akceptovatelný a za jakých podmínek?
3. Zajímalo by mě, jak zjištěné výsledky korespondují se stanovenými cíli, zda reflektují intelektuální, praktický, příp. personální cíl a zda tedy cíle (včetně dílčích) byly naplněny.
4. Prosím autora o zformulování názoru na otázku, zda uvedená tři rizika chování studentů mohou ovlivňovat klima na vysokých školách a jak se to může projevit, příp. zjišťovat.
5. Jak budou zjištěné výsledky využívány či prezentovány, příp. aplikovány na jiný stupeň či typ škol?
6. Některé zjištěné výsledky jsou zajímavé, alarmující či jinak dominantní. Mohly by mít podle autora následný dopad na vývoj budoucí společnosti?

Práce splňuje požadavky kladené na disertační práce a je možno ji předložit k obhajobě. Po úspěšně provedené obhajobě navrhuji, aby byl autorovi udělen titul Ph.D.